

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : સંસ્કૃત

પ્રથમ પરીક્ષા

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

સમય : 2 કલાક

કુલ ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	12	14	09	11	04	50
ટકા (%)	24	28	18	22	08	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	15	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	10	15	20
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	01	01	03
4.	વિસ્તૃતજવાબી પ્રશ્નો (LA)	03	05	12
	કુલ	29	36	50

પ્રકરણદીઠ ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર
1.	વેદામૃતમ્	04
2.	વિના વૃક્ષં ગૃહં શૂન્યમ્	04
3.	વર્ષાવર્ણનમ્	03
4.	દશકં ધર્મલક્ષણમ્	04
5.	ભસ્માવશેષં મદનં ચકાર	03
11.	પૃથુચરિતમ્	04
12.	કિન્તોઃ કુટિલતા	04
13.	હનુમદ્ભીમસેનયોઃ સંવાદઃ	03
14.	ચતસ્રો વિદ્યાઃ	04
15.	નનુ વર્ણિતોઽસિ	03
•	ન્યાય	02
•	છંદ - અલંકાર	02
•	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ	06
•	અપઠિત	04
	કુલ	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : સંસ્કૃત

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
વિભાગ-A		10
1 થી 2	● પદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ એક)	04
3	● વિવરણાત્મક નોંધ લખો અથવા વિવરણાત્મક નોંધ લખો.	02
4	● શ્લોકપૂર્તિ કરો અથવા શ્લોકપૂર્તિ કરો.	02
5 થી 6	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	02
વિભાગ-B		10
7 થી 8	● ગદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ એક)	04
9	● વિવરણાત્મક નોંધ લખો અથવા વિવરણાત્મક નોંધ લખો.	02
10 થી 11	● રિક્તસ્થાનોની પૂર્તિ કરો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	02
12 થી 13	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	02
વિભાગ-C		10
14	● ગદ્યખંડ વાંચી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. A, B, C, D	04
15 થી 16	● સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (કોઈ પણ એક)	02
17 થી 18	● સસંદર્ભ લખો. (કોઈ પણ એક)	02
19 થી 20	● વાક્ય કોણ બોલે છે ઓળખાવો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	02
વિભાગ-D		10
21	● ગદ્યખંડ વાંચી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (અપઠિત ગદ્યખંડ) A, B, C, D	03
22 થી 24	● ગુજરાતી પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈ પણ બે) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)	04
25 થી 27	● રિક્તસ્થાનની પૂર્તિ કરો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	03
વિભાગ-E		10
28 થી 30	● પરિચયાત્મક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)	04
31 થી 32	● છંદ-અલંકાર સમજાવો. (કોઈ પણ એક)	02
33 થી 36	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	04
કુલ ગુણ		50

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષામાં જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ પૂછવાનો રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : સંસ્કૃત

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 50

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	12	14	09	11	04	50
ટકા (%)	24	28	18	22	08	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	15	15	15
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	10	15	20
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	01	01	03
4.	વિસ્તૃતજવાબી પ્રશ્નો (LA)	03	05	12
	કુલ	29	36	50

પ્રકરણદીઠ ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર
1.	વેદામૃતમ્	01
2.	વિના વૃક્ષં ગૃહં શૂન્યમ્	01
3.	વર્ષાવર્ણનમ્	01
4.	દશકં ધર્મલક્ષણમ્	01
5.	ભસ્માવશેષં મદનં ચકાર	01
6.	ઉપનિષદ - રસસુધા	03
7.	નાટ્યમેતન્મયા કૃતમ્	03
8.	મોહમુદ્ગરઃ	03
9.	કાવ્યમધુબિન્દવઃ	04
11.	પૃથુચરિતમ્	01
12.	કિન્તોઃ કુટિલતા	01
13.	હનુમદ્ભીમસેનયોઃ સંવાદઃ	01
14.	ચતસ્રો વિદ્યાઃ	01

15.	નનુ વર્ણિતોડસિ	01
16.	રજ્જુઃ ભસ્મ ભવત્વિતિ	03
17.	શકુન્તલાપ્રત્યાખ્યાનમ્	03
18.	કિં નામ વ્યક્તિત્વમ્	03
19.	હોલિકોત્સવઃ	04
21.	ન્યાય	02
22.	છંદ - અલંકાર	02
23.	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ	06
24.	શાસ્ત્રીય કૃતિઓ	
25.	અપઠિત	04
	કુલ	50

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : સંસ્કૃત

દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A	10
1 થી 2	● પદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ એક)	04
3	● વિવરણાત્મક નોંધ લખો અથવા વિવરણાત્મક નોંધ લખો.	02
4	● શ્લોકપૂર્તિ કરો અથવા શ્લોકપૂર્તિ કરો.	02
5 થી 6	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	02
	વિભાગ-B	10
7 થી 8	● ગદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ એક)	04
9	● વિવરણાત્મક નોંધ લખો અથવા વિવરણાત્મક નોંધ લખો.	02
10 થી 11	● રિક્તસ્થાનોની પૂર્તિ કરો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	02
12 થી 13	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	02
	વિભાગ-C	10
14	● ગદ્યખંડ વાંચી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. A, B, C, D	04
15 થી 16	● સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (કોઈ પણ એક)	02
17 થી 18	● સસંદર્ભ લખો. (કોઈ પણ એક)	02
19 થી 20	● વાક્ય કોણ બોલે છે ઓળખાવો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	02
	વિભાગ-D	10
21	● ગદ્યખંડ વાંચી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (અપઠિત ગદ્યખંડ) A, B, C, D	03
22 થી 24	● ગુજરાતી પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈ પણ બે) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)	04
25 થી 27	● રિક્તસ્થાનની પૂર્તિ કરો. (પ્રત્યેકનો એક ગુણ)	03
	વિભાગ-E	10
28 થી 30	● પરિચયાત્મક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)	04
31 થી 32	● છંદ-અલંકાર સમજાવો. (કોઈ પણ એક)	02
33 થી 36	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	04
	કુલ ગુણ	50

નોંધ : (1) દ્વિતીય પરીક્ષા માટે જૂનથી ડિસેમ્બર સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે. જેમાં જૂનથી સપ્ટેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 30% અભ્યાસક્રમ અને ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 70% અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	24	27	18	09	02	80
ટકા (%)	30	35	20	11	04	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		વિકલ્પ વિના	વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	07	09	14
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	06	09	18
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્નો (LA)	06	08	24
	કુલ	43	50	80

પ્રકરણદીઠ ગુણભાર :

ક્રમ	પ્રકરણનું નામ	પ્રકરણદીઠ ગુણભાર
1.	વેદામૃતમ્	04
2.	વિના વૃક્ષં ગૃહં શૂન્યમ્	02
3.	વર્ષાવર્ણનમ્	03
4.	દશકં ધર્મલક્ષણમ્	04
5.	ભસ્માવશેષં મદનં ચકાર	02
6.	ઉપનિષદ્સસુધા	02
7.	નાટ્યમેતન્મયા કૃતમ્	04
8.	મોહમુદ્ગરઃ	02
9.	કાવ્યમધુબિન્દવઃ	04
10.	અનેકાર્થસપ્તકમ્	03
11.	પૃથુચરિતમ્	02
12.	કિન્તોઃ કુટિલતા	02
13.	હનુમદ્ભીમસેનયોઃ સંવાદઃ	02
14.	ચતસ્રો વિદ્યાઃ	03

15.	નનુ વર્ણિતોડસિ	04
16.	રજ્જુઃ ભસ્મ ભવત્વિતિ	03
17.	શકુન્તલાપ્રત્યાખ્યાનમ્	03
18.	કિં નામ વ્યક્તિત્વમ્	04
19.	હોલિકોત્સવઃ	04
20.	અગ્ન્યાણામ્ શતમુદિષ્ટમ્	03
21.	ન્યાય	02
22.	છંદ - અલંકાર	02
23.	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ	08
24.	શાસ્ત્રીય કૃતિઓ	04
25.	અપઠિત	04
	કુલ	80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
વિભાગ-A		16
1 થી 3	● પદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ બે) (પ્રત્યેકના ચાર (4) ગુણ)	08
4	● વિવરણાત્મક નોંધ લખો અથવા વિવરણાત્મક નોંધ લખો.	02
5	● શ્લોકપૂર્તિ કરો અથવા શ્લોકપૂર્તિ કરો.	02
6 થી 9	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	04
વિભાગ-B		16
10 થી 12	● ગદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ બે) (પ્રત્યેકના ચાર (4) ગુણ)	08
13	● વિવરણાત્મક નોંધ લખો અથવા વિવરણાત્મક નોંધ લખો.	02
14 થી 15	● રિક્ત સ્થાનોની પૂર્તિ કરો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	02
16 થી 19	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો વિકલ્પ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	04
વિભાગ-C		15
20	● ગદ્યખંડ વાંચી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. A, B, C, D	04
21 થી 23	● સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)	06
24 થી 25	● સસંદર્ભ લખો. (કોઈ પણ એક)	03
26 થી 27	● વાક્ય કોણ બોલે છે તે ઓળખાવો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	02
વિભાગ-D		17
28	● ગદ્યખંડ વાંચી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (અપઠિત ગદ્યખંડ) A, B, C, D	04
29 થી 32	● ગુજરાતી પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) (પ્રત્યેકના બે (2) ગુણ)	06
33	● અર્થવિસ્તાર લખો અથવા અર્થવિસ્તાર લખો.	03
34 થી 35	● રિક્તસ્થાનની પૂર્તિ કરો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	02
36 થી 37	● શ્લોકાંશ જોડો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	02
વિભાગ-E		16
38 થી 40	● પરિચયાત્મક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) (પ્રત્યેકના ત્રણ ગુણ)	06
41 થી 42	● છંદ-અલંકાર સમજાવો. (કોઈ પણ એક)	02
43 થી 50	● નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો વિકલ્પ લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)	08
કુલ ગુણ		80

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

ધોરણ-11 (વિજ્ઞાન/સામાન્ય પ્રવાહ)

વિષય : સંસ્કૃત

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચનાઓ :

1. આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
2. સૂચના મુજબ જવાબો આપવાના રહેશે.
3. પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A

- અધોલિખિતાનાં પદ્યાનામ્ અનુવાદં કુરુત । (કયોશ્ચિત્ દ્વયોઃ) [08]
(નીચે આપેલા પદ્યખંડનો માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો.) (કોઈપણ બે)
(1) જગ્રાહ પાઠ્યમૃગ્વેદાસામ્યો ગીતમેવ ચ ।
યજુર્વેદાદભિનયાત્ રસાનાથર્વણાદપિ ॥
ક્વચિદ્ધર્મઃ ક્વચિત્ક્રીડા ક્વચિદર્થઃ ક્વચિચ્છમઃ ।
ક્વચિદ્દહાસ્યં ક્વચિયુદ્ધં ક્વચિત્કામઃ ક્વચિદ્વધઃ ॥
(2) યત્રાપિ કુત્રાપિ ભવન્તુ હંસાઃ
હંસા મહીમણ્ડલમણ્ડનાનિ ।
હાનિસ્તુ તેષાં હિ સરોવરાણાં
યેષાં મરાલૈઃ સહ વિપ્રયોગઃ ॥
(3) અઘૈ માસાન્ નિપીતં યદ્ ભૂમ્યા જલમયં વસુ ।
સ્વગોભિર્મૌક્તુમારેભે ભાસ્કરઃ કાલ આગતે ॥
- અધોલિખિતાનાં શબ્દાનામ્ ઉપરિ વિવરણાત્મિકાં ટિપ્પણીં લિખત । [02]
(નીચે આપેલા શબ્દો પર વિવરણાત્મક નોંધ લખો.)
(4) અયુગ્મનેત્રઃ અથવા સત્યમ્
- પદ્યસ્ય પૂર્તિ કુરુત । (શ્લોક પૂર્તિ કરો) [02]
(5) ભગવદ્ગીતા કુરુતે ચર્ચામ્ ॥
અથવા
દિનમપિ રજની મુઞ્ચત્યાશાવાયુઃ ॥

- अधोदत्तानां प्रश्नानां विकल्पेभ्यः उचितं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखत ।
नीचे आपेला प्रश्नोना विकल्पमांथी योग्य विकल्प शोधीने साथो विकल्प लખो.

[04]

(6) अघ्न्या का भवति ?

- (A) वत्सा (B) गौः (C) माता (D) पुत्री

(7) यथा वृक्षः तथा किम् ?

- (A) वनम् (B) पुत्रः (C) जलम् (D) धनम्

(8) कः द्विजः उच्यते ?

- (A) दान्तः (B) अधीतविद्यः (C) जितेन्द्रियः (D) बुधः

(9) तत्र किं न भाति ?

- (A) सूर्यः (B) चन्द्रमाः (C) अग्निः (D) सर्वम्

विभाग - B

- अधोलिखितस्य गद्यखण्डस्य मातृभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कयोश्चित द्वयोः)

[08]

नीचे आपेला गद्यखंडनो मातृभाषामां अनुवाद करो. (કોઈ પણ બે)

(10) स्वायम्भुवस्य मनोः वंशे अङ्गनामकः राजा अभवत् । सः दयालुः धर्मनिरतः च आसीत् । तस्य वेननामकः पुत्रः समभवत् । सः क्रूरः अधर्मनिरतः च आसीत् । तेन यज्ञ-दानादीनि सत्कर्माणि निषिद्धानि । दुर्जनाः सत्कारिताः सज्जनाः च दुष्कारिताः । फलतः चौरादीनां प्रवृत्तिः सर्वत्र प्रवर्तिता । सज्जनानां धनं धान्यं च दुर्जनैः परिहृतम् । यज्ञ-कर्माभावे दुर्भिक्षः प्रावर्तत । भूतलं यज्ञदानरहितं निर्धर्मं च सज्जातम् ।

(11) नगरस्य प्रत्येकं जनः स्वकीयेन उपर्युक्तेनानुभावेन प्रथमं रज्जुनिर्माणे आवश्यकानां भस्मजलादीनां पदार्थानाम् एकत्रीकरणे प्रवृत्तः । ततो गोधूमचूर्णेन रोटिकायाः निर्माणस्य यादृशी पद्धतिः तेनावगता आसीत् तथा पद्धत्या रज्जुनिर्माणे प्रचण्डेन पुरुषार्थेन उद्यतः जातः । कृतेनापि बहुना प्रयत्नेन भस्म रज्जुरुपतां न प्राप्तम् ।

(12) सर्वेषां जनानामियं कामना भवति यदस्मदीयं व्यक्तित्वं महत् स्यात् । साम्प्रतिके समाजे तु व्यक्तित्वस्य निर्माणाय जनाः विशेषतः प्रयत्नरताः सन्ति । विविधेन उपायेन विविधया च क्रियया ते स्वकीयं व्यक्तित्वं विकासयितुं प्रयतन्ते । परन्त्वत्र किमिदं व्यक्तित्वम् इत्येकः महान् प्रश्नः । अस्य प्रश्नस्य सर्वसम्मतम् उत्तरं न सम्भाव्यते ।

- विवरणात्मिकां टिप्पणीं लिखत ।

[02]

વિવરણાત્મક નોંધ લખો.

(13) आन्वीक्षिकी अथवा अभिज्ञानम्

- अधोदत्तानां रिक्तस्थानानां पूर्तिं कुरुत ।

[02]

નીચે આપેલી ખાલી જગ્યા પૂરો.

(14) प्रशान्ते कालिदासः भोजं स्थालिकास्थितां रज्जुम् अदर्शयत् ।

- (A) अग्निम् (B) अग्नौ (C) अग्निः (D) अग्निना

(15) કૃષિ પાશુપાલ્યે વાણિજ્યા ચ ।

- (A) આન્વીક્ષિકી (B) વાર્તા (C) નીતિ: (D) ત્રયી

● અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં વિકલ્પેભ્યઃ યચિતં વિકલ્પં ચિત્વા ઉત્તરં લિખત ।

[04]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધીને સાચો વિકલ્પ લખો.

(16) ભૂમિઃ કસ્ય વંશજાનામ્ અધિકારે વર્તતે ?

- (A) રાજઃ (B) લેખકસ્ય (C) વૈદ્યસ્ય (D) સાક્ષિજનાનામ્

(17) દુર્ગન્ધહરં કિં ભવતિ ?

- (A) કુઙ્કુમમ્ (B) સિન્દૂરમ્ (C) ચન્દનમ્ (D) મદનફલમ્

(18) ભીમસેનસ્ય પન્થાનં કઃ અધિતિષ્ઠતિ ?

- (A) વનરાજઃ (B) શાખામૃગઃ (C) ગજરાજઃ (D) સિંહશિશુઃ

(19) વિદૂષકઃ આત્માનં કીદૃશં મન્યતે ?

- (A) ચતુરમ્ (B) દર્શનીયમ્ (C) મૂઢમ્ (D) ચપલમ્

વિભાગ - C

● અધોદત્તં ગદ્યખણ્ડં પઠિત્વા સંસ્કૃત પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃત ભાષાયાં લિખત ।

[04]

નીચે આપેલા ગદ્યખંડને વાંચીને સંસ્કૃત પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખો :

(20) હિરણ્યકશિપુનામકસ્ય દૈત્યસ્ય પ્રહ્લાદનામકઃ એકઃ પુત્રઃ આસીત્ । સ નિત્યં પરમેશ્વરં ધ્યાયન્ ભક્તિમયં વ્યવહારં કરોતિ સ્મ । ભક્તિશત્રવે દૈત્યરાજાય સઃ વ્યવહારં ન રોચતે સ્મ । અતઃ સઃ સ્વકીયં ભક્તં પુત્રં મારયિતુમ્ અનેકધા પ્રયત્નં કૃતવાન્ । પરન્તુ પરમેશ્વરરક્ષિતઃ પ્રહ્લાદઃ કથમપિ મરણં ન ગતઃ । અન્તે તં દાહેન મારયિતું માયાવિનીં હોલિકાનામ્નીં સ્વકીયાં ભગિનીં હિરણ્યકશિપુઃ પ્રેરયત્ ।

પ્રશ્ના :

- (A) હિરણ્યકશિપુઃ કઃ આસીત્ ?
(B) કઃ નિત્યં પરમેશ્વરં ધ્યાયન્ ભક્તિમયં વ્યવહારં કરોતિ સ્મ ?
(C) પ્રહ્લાદં મારયિતું હિરણ્યકશિપુઃ કાં પ્રેરયત્ ?
(D) હોલિકા કીદૃશી આસીત્ ?

● સમીક્ષાત્મિકાં ટિપ્પણીં લિખત । (કયોશ્ચિત્ દ્વયોઃ)

[06]

સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)

- (21) 'વૃક્ષ સજીવ છે' - સમજાવો.
(22) કામદેવ દ્વારા શિવનું તપોભંગ તથા તેનું પરિણામ
(23) ચેટીએ કરેલી વિદૂષકની છેતરપિંડી.

- અધોદત્તં સસંદર્ભ સ્પષ્ટીકરણં કુરુત । (કોઽપિ એકઃ)

[03]

નીચે આપેલા સસંદર્ભ સમજાવો : (કોઈ પણ એક)

(24) સર્વા આશા મમ મિત્રં ભવન્તુ ।

(25) સર્વઃ સગન્ધેષુ વિશ્વસિતિ ।

- અધોદત્તં વાક્યે કઃ વદતિ ઇતિ ચિત્વા લિખત ।

[02]

નીચે આપેલા વાક્ય કોણ બોલે છે તે શોધીને લખો :

(26) પાવકઃ ખલુ વચનોપન્યાસઃ ।

(શકુન્તલા, રાજા)

(27) નનુ ભો ક્ષત્રિયોઽહમ્ ।

(હનુમાન, ભીમસેન)

વિભાગ - D

- અધોલિખિતમ્ અનુચ્છેદં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતભાષાયાં લિખત ।

[04]

(28) અકબરસ્ય આસ્થાને તાનસેન નામા અદ્વિતીયઃ ગાયકઃ આસીત્ દીપકરાગાલાપનેન સઃ અચિરાત્ એવ રુગ્ણઃ જાતઃ । દીપકરાગાલાપનેન તસ્ય શરીરે ઉત્પન્ના ઉષ્ણતા ન શાન્તા એવ । તસ્યા ઉપશમનાર્થમ્ એકઃ એવ ઉપાયઃ યત્ અન્યેન કેનચિત્ અત્યન્તં મેધાવિના સંગીતજ્ઞેન ગીયમાનં મલ્હારરાગાલાપનં શ્રોતવ્યમ્ ।

પ્રશ્નાઃ

(A) અકબરસ્ય આસ્થાને અદ્વિતીયઃ ગાયકઃ કઃ આસીત્ ?

(B) તાનસેનઃ અચિરાત્ કિં અભવત્ ?

(C) કેન કારણેન તાનસેનસ્ય શરીરે ઉત્પન્ના ઉષ્ણતા ન શાન્તા એવ અભવત્ ।

(D) શરીરે ઉત્પન્ના ઉષ્ણતાયાઃ ઉપશમનાર્થઃ કઃ એવ ઉપાયઃ ?

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ગુર્જરભાષાયામ્ ઉત્તરાણિ લિખત ।

[06]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)

(29) યમ કોની ચર્યા કરતો નથી ?

(30) “ક” શબ્દ જ્યારે પુલ્લિંગમાં વપરાય છે, ત્યારે કયા કયા અર્થ આપે છે ?

(31) રાજા કેવો હોવો જોઈએ ?

(32) અનારોગ્ય કરનારી બાબતોમાં કઈ મુખ્ય છે ?

- અર્થવિસ્તારં કુરુત । અર્થવિસ્તાર કરો :

[03]

(33) તપતે યતતે ચૈવ યચ્ચ દાનં પ્રયચ્છતિ ।

ક્રોધો હિ સર્વં હરતિ તસ્માત્ ક્રોધં વિવર્જયેત્ ॥

અથવા

ક્ષમાચ્છગઃ કરે યસ્ય કિં કરિષ્યતિ દુર્જનઃ ।

અતૃણે પતિતો વહિનઃ સ્વયમેવોપશામ્યતિ ॥

- અધોદત્તાનાં રિક્તસ્થાનાનાં પૂર્તિ કરુત : (નીચે આપેલી ખાલી જગ્યાઓ પૂરો) : [02]

(34) કલૌ યુગે પાપેન ભાન્તિ ।

(ખદ્યોતાઃ, પાશ્વણ્ડાઃ)

(35) વેનઃ આસીત્ ।

(કૂરઃ, દયાલુઃ)

- અધોલિખિતાન્ શ્લોકાંશાન્ યોજયત । [02]

નીચે આપેલા શ્લોકાંશોને જોડો :

(36) અજશ્છાગે હરે વિષ્ણૌ - તદસ્તેયં વિદુર્બુધાઃ ।

(37) મૃગ્જાલાભ્યાં વિનિવૃત્તિર્યા - રઘુજે વેધસિ સ્મરે ।

વિભાગ - E

- પરિચયાત્મિકાં ટિપ્પણી લિખત । (કયોશ્ચિત દ્વયોઃ) [06]

પરિચયાત્મક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)

(38) ઋગ્વેદ

(39) પञ्चतन्ત્રम्

(40) અભિજ્ઞાનશાકુન્તલમ્

- છન્દઃ અથવા અલંકારં સ્પષ્ટં કરુત । [02]

છંદ અથવા અલંકાર સમજાવો. (કોઈ પણ એક)

(41) 'સોત્તીર્ણાં ખલુ પાણ્ડવૈઃ રણનદી કૈવર્તકઃ કેશવઃ' આ પંક્તિમાં રહેલ અલંકાર સમજાવો.

(42) "નન્વાત્માનંં બહુ વિગણયન્ નાત્મનૈવાવલમ્બે" લઘુ-ગુરુની સમજૂતી આપી છન્દ ઓળખાવો.

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના વિકલ્પમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો જવાબ લખો. [08]

(43) નીચે આપેલ પ્રયોજનોમાં 'સિંહાવલોકનન્યાય' જણાવો.

(A) કોઈ વ્યક્તિ એક જ ઉપક્રમથી અનેકની પ્રાપ્તિ કરી શકે છે.

(B) આગળ ચાલતા માણસે ક્યારેક પાછળ પણ જોવું જોઈએ.

(C) ભૂલ થાય તો સુધારી શકાય, પણ ભૂલ જ ન થાય તેવા પ્રયત્ન કરવા જોઈએ.

(D) એક સાથે બે પ્રયોજન સાધવા.

(44) સરળ કાર્યને પ્રથમ પૂર્ણ કરી અઘરાં કાર્યને બીજા ક્રમે કરવું જોઈએ એવું કયા ન્યાય દ્વારા સૂચિતકરવામાં આવે છે ?

(A) સૂચિકટાહન્યાયઃ (B) વૃદ્ધકુમારીવાક્યન્યાયઃ (C) માત્સ્યન્યાયઃ (D) કૂપમણ્ડૂકન્યાયઃ

(45) ભગવદ્ગીતામાં કયા વેદનો મહિમા બતાવ્યો છે ?

(A) સામવેદઃ (B) ઋગ્વેદઃ (C) અથર્વવેદઃ (D) આયુર્વેદઃ

- (46) ભાસના લોકકથા ઉપર આધારિત નાટકો કેટલા છે ?
 (A) 06 (B) 04 (C) 02 (D) 13
- (47) શાસ્ત્રીય ગ્રંથોનું મૂળ ક્યાં રહેલું છે ?
 (A) વેદ (B) પુરાણ (C) દર્શનશાસ્ત્ર (D) રામાયણ
- (48) કઈ વિદ્યાને ગણિતમાન કહેલ છે ?
 (A) જ્યોતિષવિદ્યા (B) વાજકરણ વિદ્યા (C) બ્રહ્મવિદ્યા (D) અર્થવિદ્યા
- (49) પૃથ્વીના ગુરુત્વાકર્ષણના સિદ્ધાંતનો નિર્દેશ ક્યાંથી પ્રાપ્ત થાય છે ?
 (A) લીલાવતી (B) બીજગણિત (C) ગોલાધ્યાય (D) ગ્રહગણિત
- (50) ચાણક્ય, વિષ્ણુગુપ્ત... વગેરે નામોથી કોણ પ્રસિદ્ધ છે ?
 (A) આર્યભટ્ટ (B) કૌટિલ્ય (C) બ્રહ્મગુપ્ત (D) શ્રીધર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2024-25

Competency Based Questions (ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો)ની વિગત

ધોરણ - 11

વિષય : સંસ્કૃત (129)

પ્રશ્નનો ક્રમ	પ્રશ્નની ટૂંકમાં વિગત	ગુણ	Competency (ક્ષમતા)	Learning Outcomes (અધ્યયન નિષ્પત્તિ)
1	जगाह पाठयम्	(04)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાઓનું સમાધાન	SN1105 માતૃભાષામાં અનુવાદ કરી લેખિત અભિવ્યક્તિ કેળવે છે.
2	यत्रापि कुत्रापि } કોઈ પણ બે (08 ગુણ)	(04)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાઓનું સમાધાન	
3	अष्टौ मासान् }	(04)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાઓનું સમાધાન	
4	अयुग्मेनेत्रम्/सत्यम्	(02)	જીવનકૌશલ્ય અને કારકિર્દી માર્ગદર્શન	SN1102, SN1104 - જીવનોપયોગી વાક્યના ભાવાર્થને સમજીને લેખિત અભિવ્યક્તિ કેળવે છે.
10	स्वायम्भुवत्य...	(04)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાઓનું સમાધાન	SN1105 માતૃભાષામાં અનુવાદ કરી લેખિત અભિવ્યક્તિ કેળવે છે.
11	नगरस्य...	(04)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાઓનું સમાધાન	
12	सर्वेषां....	(04)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાઓનું સમાધાન	
13	आन्वीक्षिकी अथवा अभिज्ञानम्	(02)	જીવન કૌશલ્ય અને કારકિર્દી માર્ગદર્શન	SN1102, SN1104 જીવનોપયોગી કાવ્યના ભાવાર્થને સમજીને લેખિત અભિવ્યક્તિ કેળવે છે.
21	‘वृक्ष सञ्जव छे’ समझवो } કોઈ પણ બે (06 ગુણ)	(03)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાનું સમાધાન	SN1104 પાઠમાં રહેલા ભાવાર્થને સમજીને વિશદ રીતે છણાવટ કરીને લેખિત સ્વરૂપે અભિવ્યક્ત કરે છે.
22	કામદેવ દ્વારા શિવનું તપોભંગ તથા તેનું પરિણામ	(03)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાનું સમાધાન	SN1104 પાઠમાં રહેલા ભાવાર્થને સમજીને વિશદ રીતે છણાવટ કરીને લેખિત સ્વરૂપે અભિવ્યક્ત કરે છે.
23	ચેટીએ કરેલી વિદ્વષ્ટકની છેતરપિંડી	(03)	विवेचनात्मक विचार અને સમસ્યાનું સમાધાન	SN1104 પાઠમાં રહેલા ભાવાર્થને સમજીને વિશદ રીતે છણાવટ કરીને લેખિત સ્વરૂપે અભિવ્યક્ત કરે છે.

પ્રશ્નનો ક્રમ	પ્રશ્નની ટૂંકમાં વિગત	ગુણ	Competency (ક્ષમતા)	Learning Outcomes (અધ્યયન નિષ્પત્તિ)
24	સર્વા આશા... (કોઈ પણ એક)	(03)	સંશોધન અને તપાસ આધારિત શિક્ષણ	SN1104 પાઠમાં રહેલા ભાવાર્થને સમજીને વિશદ રીતે છણાવટ કરીને લિખેત સ્વરૂપે અભિવ્યક્ત કરે છે.
25	સર્વ: સગન્ધેષુ...	(03)	સંશોધન અને તપાસ આધારિત શિક્ષણ	SN1104 પાઠમાં રહેલા ભાવાર્થને સમજીને વિશદ રીતે છણાવટ કરીને લિખેત સ્વરૂપે અભિવ્યક્ત કરે છે.
33	તપતે... અથવા ક્ષમા ખડ્ગા:...	(03)	સંચાર કૌશલ્ય	SN1101 SN1112 વિદ્યાર્થી સુભાષિતોનો અર્થગ્રહણ કરી અર્થવિસ્તાર માટે પ્રેરાય છે.
38	ઋગ્વેદ:...	(03)	નૈતિક અને બંધારણીય મૂલ્યો	SN1109 વૈદિક અને પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય તથા શાસ્ત્રીય કૃતિઓનો પરિચય મેળવી પ્રાચીન-અર્વાચીન કર્તા-કૃતિને અભિવ્યક્ત કરે છે.
39	પશ્ચતન્નમ્...	(03)	નૈતિક અને બંધારણીય મૂલ્યો	
40	અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્...	(03)	નૈતિક અને બંધારણીય મૂલ્યો	
41	સોત્તીર્ણા...	(02)	સંશોધન અને તપાસ આધારિત શિક્ષણ	SN1106 વિવિધ પદોમાં રહેલા છંદ તથા અલંકારોની વિશેષતાને અભિવ્યક્ત કરે છે.
42	નન્વાત્માનં બહુ...	(02)	સંશોધન અને તપાસ આધારિત શિક્ષણ	

● ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નોનાં કુલગુણ - 40